



Handledarutbildning inom Vård- och omsorgscollege

Studiehandledning

Kapitel 6

Studiehandledning steg 3

Allmän information om handledarutbildning steg 1-3

Handledarutbildning inom VO-College ges i tre steg:

- Steg 1¹ ger deltagarna möjlighet att arbeta som handledare för elever på reguljär utbildning (APL), praktikanter samt nyanställda
- Steg 2² ger deltagarna möjlighet att arbeta som valideringshandledare, lärlingshandledare och handledare för Yrkeshögskolestuderande (YH)
- Steg 3 ger deltagarna möjlighet att arbeta som handledare för handledare (steg 1 och steg 2)

Steg 1-2 genomförs till största delen av vård- och omsorgslärare som utbildare. Steg 3 genomförs till största delen av utbildare från arbetslivet med akademisk utbildning inom relevant yrkesområde.

Utbildningen innehåller obligatoriska moment, enligt Vård-och omsorgscollege nationella riktlinjer. Handledarutbildningen steg 1-3 ska genomsyras av kunskap om och redskap för att kunna hantera de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning och ålder).

Innehållet i utbildningen är valt utifrån omvärldsanalys och riktade frågor till anställda inom Vård- och omsorgscollege samt de som har uppdrag motsvarande steg 3-handledare. Kurslitteraturen är vald utifrån adekvat innehåll, relevans för utbildningen och verksamheterna samt utgiven i närtid.

Definition steg 3-handledare

Steg 3-handledarens uppdrag är att handleda handledare (steg 1 och steg 2) enskilt eller i grupp, samordna samt utveckla det operativa handledaruppdraget. Uppdraget innebär även att fungera som informationsansvarig och omvärldsbevakare gällande handledning.

Utbildningens upplägg och genomförande steg 3

Tidsåtgång fem dagar. Rekommenderat upplägg, 2+2+1 dag. Tid måste finnas för genomförande av hemuppgifter mellan utbildningstillfällena. Beräkna ca 8 timmar/hemuppgift för genomförande.

Under Dialogcaféet dag fem förväntas blivande steg 3-handledarnas chefer delta.

1 - 3 Steg 1 och steg 2 kan läsas sammanhängande eller var för sig.

Dag 1: Pedagogiskt ledarskap

Dag 2: Grupprocesser och kulturmöten – Mötesmetoder och presentationsteknik

Hemuppgift: 1 och 2

Dag 3: Grupprocesser och kulturmöten – Mötesmetoder och presentationsteknik

Dag 4: Samtalsmetodik och svåra samtal

Hemuppgift: 3

Dag 5: Seminariedag

Utbildningen genomförs i form av föreläsningar, gruppövningar, rollspel, individuella uppgifter samt seminarium med Dialogcafé.

Urvalsgrunder deltagare

Engagerade medarbetare med formell utbildning och erfarenhet inom relevant yrkesområde, rekommenderad av den egna organisationen.

Förkunskaper deltagare

Deltagare ska ha genomgått handledarutbildning steg 1 och steg 2 inom Vård- och omsorgscollege samt därefter ha minst ett års erfarenhet av att arbeta som handledare.

Intyg

Nationellt intyg erhålls efter genomförd utbildning, där deltagaren deltagit vid samtliga utbildningstillfällen samt genomfört samtliga uppgifter.

Intyg undertecknas av lokal ordförande alternativt regional samordnare inom Vård- och omsorgscollege.

Utvärdering

Utvärdering av steg 3 genomförs efter avslutad kurs.

Syfte och mål handledarutbildning steg 3

1. Teoretisk kunskap och praktisk färdighet att arbeta som steg 3-handledare
2. Karriärutveckling för den enskilde handledaren
3. Arbetsplats- och organisationslärande för verksamheterna

Uppdraget/funktionen som steg 3-handledare innebär att:

- Handleda handledare (steg 1 och steg 2) i grupp
- Samordna handledare (steg 1 och steg 2) i verksamhet samt utveckla handledaruppdraget
- Steg 3-handledare möjliggör för handledare (steg 1 och steg 2) att samråda gällande det operativa handledaruppdraget och/eller andra relevanta frågeställningar
- Introducera nyanställda, kollegor och studerande m.fl.
- Fungera som informationsansvarig och omvärldsbevakare gällande handledning

- Fungera som kontakt och samordnare för/mellan elever/studenter, nyanställda, utbildare, handledare och chef i frågor rörande introduktion och/eller handledning på gymnasial – och yrkeshögskolenivå

Utbildningens centrala innehåll

Innehållet i utbildningen ska genomsyras av ett reflektivt och källkritiskt förhållningssätt.

- Pedagogiskt ledarskap
- Grupprocesser och kulturmöten
- Mötesmetoder och presentationsteknik
- Samtalsmetodik och svåra samtal

Kurslitteratur



Carlson, Helen och Nilsson, Agnete, *Ledtrådar till ett moget ledarskap*. Studentlitteratur 2012

Stier, Jon, *Kulturmöten*. Studentlitteratur 2009

- Framtidsverkstäder, *Mall Dialogcafé* 2015: www.vo-college.se
- Mötesteknik: www.metodbanken.se
- Nationell struktur för handledarutbildning VO-College: www.vo-college.se
- Vård- och omsorgscollege: www.vo-college.se
- Powerpointinstruktion: www.distans.hkr.se

Litteraturtips

- Barth, Tom och Näsholm, Christina, *Motiverande samtal*. Studentlitteratur 2006
- Denvall, Verner och Salonen, Tapio, *Att bryta vanans makt*. (ny version kommer 2016/2017)
- Granberg, Otto och Ohlsson, Jon, *Från lärandets loopar till lärande organisationer*. Studentlitteratur 2014
- Juhlin, Lotta, *Den goda kommunikationen kap 1-4*. Studentlitteratur 2005
- Lenéer Axelson, Barbro och Thylefors, Ingela, *Arbetsgruppens psykologi kap "Grupper och grupprocesser"*. Natur och Kultur 2005
- Rosenberg Marshall B, *Nonviolent communication*: Friare Liv, 2014

Kapitel 6.1

Innehåll och genomförande

Dag 1 Pedagogiskt ledarskap

Mål och syfte:

Nyckelord: lärande organisation, självbild, egenreflektion, erfarenhetsbaserat lärande, pedagogisk lärandemiljö, reflekterande förhållningssätt, pedagogiskt ledarskap, steg 3-handledare, omvärldsbevakning, Lärandets loopar (Kolb)

- Själständigt samordna och vara ett stöd för handledare (steg 1 och steg 2)
- Själständigt planera, utveckla och utvärdera mottagandet och genomförandet av elevers/studenter och nyanställda på arbetsplatsen, avseende den pedagogiska lärandemiljön
- Medverka och bidra till utveckling av en god lärandemiljö på den egna arbetsplatsen och/eller i den egna organisationen
- Kontinuerligt reflektera över och utveckla innehållet i handledarskapet
- Fungera som informationsansvarig och omvärldsbevakare, gällande handledarfunktionen, APL/ LIA, mm
- Inventera den egna verksamhetens behov av handledarutbildad personal
- Planera och genomföra kollegial handledning avseende elever/studenter och nyanställda
- Tillsammans med andra kunna reflektera över och utvärdera sin egen insats

Litteratur

”Ledtrådar till ett moget ledarskap” kap 2, kap 4-5

Dag 2 - 3 Grupprocesser och kulturmöten - Mötesmetoder och presentationsteknik

Kulturmöten, mötesmetoder och presentationsteknik är viktiga komponenter för att kunna leda och förstå grupprocesser. Dag 2 - 3 har båda liknande innehåll. Detta ger förutsättningar för progression och utveckling där deltagarnas förståelse av komplexiteten i grupprocesser synliggörs.

Mål och syfte:

Nyckelord: rollen som steg 3-handledare, grupprocesser, kulturmöten, socialisationsprocess, social interaktion, normer, värderingar, presentationsteknik, arbetsplatslärande, organisationslärande, handledarträff, mötesmetoder

- Själständigt planera, genomföra och utveckla handledarträffar med steg 1 och steg 2 handledare
- Fördjupad kunskap och ökad förståelse för hur grupprocess och kulturmöte påverkar lärandet på den egna arbetsplatsen och/eller i den egna organisationen
- Medverka och bidra till utveckling av en god lärandemiljö på den egna arbetsplatsen och/eller i den egna organisationen
- Fördjupad teoretisk kunskap om och praktiskt kunnande av presentationsteknik och mötesmetoder

Litteratur

"Kulturmöten" kap 2

Mall Dialogcafé

Powerpointinstruktion: www.distans.hkr.se

www.metodbanken.se

För att vara en god ledare för ett möte behövs struktur för:

- syfte och mål med mötet
- planering före, under och efter mötet
- skapa en atmosfär som är positiv och som uppmuntrar alla deltagare att engagera sig och bidra
- ge alla lika möjlighet att komma till tals
- hjälpa deltagarna att fokusera på uppgiften
- sammanfatta innehållet och vad mötesdeltagarna kommit fram till
- mötesdokumentation, efterföljande distribution samt uppföljning

Hemuppgifter

Hemuppgift 1: Deltagarna förbereder en digital presentation av hur den egna arbetsplatsen idag arbetar med handledning, introduktion och mottagande av nyanställda och elever/studenter samt ger förslag på utvecklingsmöjligheter.

Hemuppgift 2a: Deltagarna genomför handledarträff på sin egen arbetsplats/i sin egen organisation med handledare (steg 1 och steg 2).

Hemuppgift 2b: Deltagarna identifierar hur arbetsplats- och organisationslärande, med utgångspunkt från innehåll dag 1, fungerar på den egna arbetsplatsen samt belyser eventuella utvecklingsområden.

Hemuppgifterna redovisas dag 3.

Dag 4 Samtalsmetodik och svåra samtal

Mål och syfte:

- Fördjupad kunskap om och praktisk färdighet i samtalsmetodik
- Deltagarna ska, utifrån det operativa handledarskapets komplexitet, kunna handleda (steg 1 och steg 2) handledare i olika pedagogiska situationer
- Kunskap och förmåga att belysa och hantera "svåra frågor" i handledarskapet utifrån elev/student, nyanställda, kollegor och chef
- Fördjupad kunskap om reflektivt förhållningssätt samt förmåga till praktisk tillämpning

Nyckelord: kommunikation, samtalsmetodik, förhållningssätt, reflektivt lyssnande, svåra samtal, empati, öppna frågor, bekräfta, summera, feedback, feedforward, bemötande

Litteratur

"Ledtrådar till ett moget ledarskap" kap 4-5

Hemuppgift

Hemuppgift 3: Deltagarna ska beskriva en situation där bemötande och/eller samtal med en kollega blev komplicerat. Därefter ska deltagarna reflektera över hur de med hjälp av den nya kunskap de fått skulle kunna göra annorlunda. Beskrivningen ska utgå från hur de skulle gjort om det samtalet ägt rum idag.

Uppgiften redovisas i grupp dag fem samt utgör underlag för Dialogcafé dag fem.

Dag 5 Seminariedag

Under förmiddagen redovisas hemuppgift 3. Därefter planerar deltagarna inför eftermiddagens Dialogcafé. Under eftermiddagen genomförs Dialogcafé tillsammans med de blivande steg 3-handledarna och deras chefer.

Mål och syfte:

- Kunskap och förmåga att självständigt arbeta som steg 3-handledare på den egna arbetsplatsen och/eller i den egna organisationen
- Tillsammans med arbetsledning arbeta med implementering av funktionen steg 3-handledare på den egna arbetsplatsen och/eller i den egna organisationen

Intyg

Utdelning av intyg görs efter fullföljd utbildning.